

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Usu & Abusu Doctrinæ Divi Thomæ Pro Xaveriana
Academia Collegii Sanctaefidensis in Novo Regno
Granatensi, &c**

Martinez de Ripalda, Juan

Leodii, 1704

Lectio II. Patrum Dominicanorum expenditur placitum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84322)

bonum omen, & agmen ducat primus S. August. lib. 5. de genef. ad litt. cap. 20. ad rem inquiring. Sunt, qui arbitrantur tantummodò mundum factum à Deo, cætera jam fieri ab ipso mundo, sicut ille ordinavit, Deum autem ipsum nihil operari; contra quos profertur illa sententia Domini: Pater meus usque nunc operatur. Et infra: Sic ergo credamus, vel si possumus: etiam intelligamus, usque nunc operari Deum, ut si conditis ab eo rebus, operatio ejus subtrahatur, intereant. Subdit etiam: Mover itaq; occultè à potentiâ universam creaturam suam, eog. motu illa versata, &c.

Item ex S. Anselmo in concordia c. 2
3. Sequitur Anselmus in Concordiâ, cap. 2. dicens: Omnis qualitas, & omnis actio, & quidquid aliquam habet essentiam, à Deo est, à quo omnis justitia, & nulla injustitia. Facit igitur Deus omnia, quæ justâ vel injustâ voluntate fiunt, id est, bona opera, & mala; in bonis quidem facit, quod sunt, & quod bona sunt: in malis verò facit, quod sunt; sed non quod mala sunt. Idem iterat cap. 4. dicens: Deus habet in bonis, quod bona sunt per essentiam, & quod bona sunt per justitiam; in multis verò solummodò quod bona sunt per essentiam, non quod mala sunt per absentiam debite justitiæ; quia non est aliquid. Certè non potuit Sanctus Anselmus expressiùs sententiam tradere de consensu, seu motione Dei ad quasvis actiones immediata, quam his locis fecit.

Rursus ex S. Bonaventura in 2. dist. 37. a. 1. q. 1.
4. Sanctus Bonaventura efficacissimam aliam rationem breviter, & optimè præbet in 2. distinct. 37. art. 1. quæst. 1. per hæc verba: Quia enim Deus est causa primordialissima, idè est influentia maxima in causas secundas, & adeò magne influentia, ut nec modicum, seu quantumcumq; parvum (dum tamen aliquo modo sit ens) procedat ab aliquâ causâ creatâ, nisi cooperante divinâ potentiâ; omnis autem potentia creatâ quantum est de se defectiva est, nec est purè activa; ergo quantumcumq; faciat modicam operationem, necesse habet adjuvari ab eâ potentiâ, quæ est actus purus propter omnimodam impermixtionem cum materiâ, & quæ sola sibi sufficit, nullo modo indigens adjuvari ab aliâ causâ. Et idè hæc propositio, quæ dicit omnem actionem esse à Deo, solum quod actio est, absque omni ambiguitate tenenda est. ita Sanctissimus Doctor Bonaventura. Eundem concursum probat Sanctus Bernardus in libro de libero arbitrio, versus finem dicens: Deus voluntatem applicat operi, & opus explicat voluntari; Ita ibi. Sed applicare & movere perinde se habent, sicut in idem recidunt, quod artifex moveat instrumentum, ac quod illud applicet.

Tandem ex Aristotele, & S. Thom. 8. phys. tex. 35.
5. Denique hanc doctrinam ortum duxisse ab Aristotele totius Philosophiæ Principe passim volunt Scholastici, inter quos nobilissimus ejus Interpres D. Thomas 8. Physicor. textu 35. dicens: Utraque igitur movere dicimus, & primum & ultimum moventium: sed magis primum; illud enim movet ultimum,

sed non hoc primum, & sine primo quidem ultimum non movebit; illud autem sine hoc; ut baculus non movebit nisi moveatur ab homine. Ita ibi. Nec est audiendus Penotus, dum ait, nihil firmum posse colligi ex Aristotele ad ostendendum, voluntatem in suos actus à Deo moveri; tum quia in eo textu universaliter loquitur Philosophus; tum quia receptissimum est in Scholis alterum ejusdem principium, scilicet omne quod movetur ab alio movetur.

LECTIO II.

Patrum Dominicanorum expenditur Placitum.

6. Prima in hoc puncto sententia, quæ à Magistro Bannez radices fecit in Illustrissimâ PP. Dominicanorum Scholâ, asserit, Deum prædeterminatione quâdam physicâ liberè arbitrium præmovere quoad exercitium operandi ita, ut prædeterminatio ad voluntatis consensum: non solum ipsum consensum antecedit, ad quem datur, & applicat voluntatem; sed tali vi, & efficacîâ præmoveat, ut impossibile sit, quod liberum arbitrium, post eâ physicâ prædeterminatione, conjungat, & ponat actum contrarium, sive dissensum cum illâ. Hæc opinio ut jacet à Magistro Bannez ad posteros usque hujus Scholæ Doctores sic pervasit, ut eam velut primum certissimumque principium sibi præfigant ad expediendas controversias de Auxiliis, aliasque difficultates, quæ meliorem suæ Theologiæ partem occupant. Quia tamen ab incunabulis minimæ nostræ Societatis Jesu Doctores nostri vires & animum contra hunc opinandi modum acriter intenderunt, nec usquequaque disputandi calor defervit ex frequenti incurfu disputantium, plura antiqua noviter dicta sic apprehendo, ut nisi explicentur, & nobis constet, quæ jam licet eorum mens, vel potiùs loquendi modus, oleum & operam ludere, nobis necessum erit, nec sine magno hujus gravissimæ controversiæ præjudicio; à quâ potissimum pendet concordia gratiæ efficacis, & aliorum actuum divinorum cum libero arbitrio. Id ergo non aliter præstabo, nisi puro veritatis candore percurrendo Recentiorum Dominicanorum sensum, & quoad fieri possit, modos etiam loquendi.

7. Igitur in controversiâ, de quâ agimus, est primum adversæ partis principium, Deum non solum moraliter movere liberum arbitrium ad operandum, scilicet ei objectum per illustrationem aliquam proponendo; sed etiam eum physicè præmovere immitendo videlicet, & infundendo potentiam liberæ

Compe
et
Ripalda

Expenditur prima prædeterminatio à Thomistis acriter propugnata.

Principia recentiorum quibus immititur physica Thomistarum prædeterminatio liberæ

libere aliquid, quo liberum arbitrium motum suas liberas operationes eliciat. Ita ut haec praemotio sit immutatio quaedam physica voluntatis. Sic omnes Contrarii cum Magistro Gonet tomo 3. disput. 6. artic. 2. & Ill. mo Godoy,

8. Secundum principium est, Deum non solum liberum arbitrium praemovere praemotio ad consensum antecedenti; sed etiam physice praedeterminare voluntatem ad unum; ita scilicet, ut voluntas, quae ex se est indifferens ad amandum vel odio habendum, sive ad amandum, vel non amandum praedeterminetur physica illa, & praevia motione ad amandum potius, quam odio habendum, vel potius ad amandum, quam non amandum. Ita Schola contraria, ut colligitur ex Gonet loco citato §. 4.

9. Tertium ejusdem Scholae principium est, voluntatem, quae erat in potentia ad operandum, constitui praedeterminatione divina in ratione principii actualis operationis, non quod physica praedeterminatio sit ipsa voluntatis operatio; sed quod ipsa voluntas, quae mere passivè se habet respectu praedeterminationis, per istam constituatur in ratione principii actualis, seu actualiter elicentis volitionem, habentisque cum ipsa volitione indissolubilem nexum; quia constitutum principii actualis, ut ait Gonet, duo habet, nimirum & quod sit indissolubiter connexum cum ipsa operatione (im-plicat enim, dari actualem operationis principium, & non poni ipsam operationem) & quod eam prioritare saltem naturae antecedar. Ita idem Magister, ut constat ex suo §. 7.

10. Quartum principium est, actualem operationem voluntatis esse impossibilem, nisi Deus imprimat voluntati creatae, sive libero arbitrio physica illam praedeterminationem; item carentiam, sive omissionem liberam actualis operationis, sive actum oppositum illius operationis ad quam datur physica praedeterminatio, esse omnino impossibilem cum tali praedeterminatione, ita ut tam chymera sit conjunctio carentiae operationis, vel actus oppositi cum physica praedeterminatione, ac hominem equum dicimus chymeram. Ita Gonet per totam disputationem citatam, & omnes ejusdem Scholae Recentiores tam in eorum scriptis, quam in publicis disputationibus.

11. Quintum principium est, Deum movere, praedeterminare voluntatem motione illa praevia, secundum ejus conditionem, & naturam; ita tamen, ut ex necessitate non moveatur; sed maneat indifferens non indifferentiâ potentiali, & suspensivâ (repugnat enim voluntatem efficaciter moveri ad agendum, & tamen manere in mera potentia indeterminatione, ac suspensione) sed indifferentiâ actuali & positiva; quia ita illa movet

Theol.

ut sub divina motione semper retineat dissentendi potentiam, quia quavis per divinam motionem praedeterminetur ad unum, indeterminatè se habet ad alia. Ita Magister Gonet §. 15.

12. Igitur in hoc principio mens Recentiorum hujus Scholae est primò quod voluntas nostra ut est, & consideratur ante motionem divinam, habeat solum potentialem & suspensivam indifferentiam eò quod voluntati deficiat actus divinae motionis, quo illa potentialis indifferentia suppletur in ratione principii actualis, & in esse talis constituitur per eam motionem. Secundò, quod voluntas posita illa motione Dei, jam non remanet cum indifferentiâ potentiali, & suspensivâ. Tum quia indifferentia potentialis jam est in actu per talem motionem: Tum quia jam est determinata per illam ad amorem v. g. & sic non se habet suspensivè respectu amoris, cum ad illum sit infallibiliter determinata: Tertio, quod voluntas licet sit determinata, aut praedeterminata ad amorem, adhuc sub tali praedeterminatione, & prout illi substat, retinet dissentendi potentiam, & in alia objecta, & particularia bona tendendi. Unde si tot terminorum multiplicationem excusemus, ut videtur, nihil sibi volunt, nec intendunt Dominici Patres, quam hoc, scilicet voluntatem sine illius motionis complemento, & applicatione, se habere tanquam potentiam remotam ad actualem operationem ex defectu illius requisiti necessarij, sicut ignis sine applicatione ad passum se habet non ut potentia proxima, & expedita ad comburendum; sed solum ut potentia remota: posita verò jam praedeterminatione ad amorem, se habere respectu amoris ut potentiam proximam, & completam, sive ut potentiam applicatam ad illum: ac verò respectu odii, & aliorum objectorum se habere tanquam potentiam remotam in ratione principii actualis eò quod non est applicata à Deo ex defectu divinae praemotiois ad entitatem odii, & aliorum actuum.

Expendimus Thomisticam doctrinam nucleum.

13. Ex his principiis plura deducunt hujus Scholae Recentiores, quae tum in suis libris, tum in publicis Theatris uno ore passim ab ipsis proferuntur. Inferunt enim primò, cõcedendum esse hanc physica praedeterminationem ad materiale actus mali, quin hoc repugnet primae causae sanctitati, Inferunt secundò, alia plura, quae tum ex eorum responsione ad argumenta nostra, tum ex dicendis alibi, dum de concordia liberi arbitrii cum efficaciam gratiae disputemus, latiori calamo constabunt: est enim longè diversa controversia, an liberum arbitrium moveatur à Deo per hanc physica praedeterminationem à caetera, quae perit an efficaciam gratiae in illa consistat.

Quae ex his principiis inferunt illius Scholae Recentiores.